

Latvijas katoļu jaunais gans seko Pujata idejām

Vainot celibātu baznīcas pedofilijas skandālos esot nezinātniski

Atis Rozentāls

«KOMUNIKĀCIJA un dialogs ar sabiedrību būs viena no lielām manām prioritātēm, tai skaitā ar medijiem, kas mūsdienās lielā mērā nosaka sabiedrības domāšanu,» tā divus mēnešus pirms stāšanās katoļu baznīcas Rīgas arhibīskapa amatā norāda priesteris Zbignevs Stankevičs. Viņš izraudzīts par kardināla Jāņa Pujata pēcteci, kurš, kā pats atzīst, noteiks toni visas Latvijas katoļiem. Salīdzinot ar savu ietekmīgo, izteikti konservatīvo priekšteci, savos 55 gados Z. Stankevičs izskatās jauns, enerģisks, bet savaldīgs, diskusijā gatavs neatlaidīgi pierādīt katoļu baznīcas taisnību, bet ne piekāpties. Tāds ir pirmais iespaids no pusstundas tikšanās, ko Z. Stankevičs izbrīvē *Dienai*, par spīti ļoti piesātinātajam darba grafikam. Līdzšinējais Rīgas Augstākā reliģijas zinātņu institūta direktors nodod lietas un sniedz daudzas intervijas. «Visi nāca ļoti pēkšņi,» viņš atzīst.

Runāt ar hiēnām

Gandrīz 80 gadu vecais kardināls J. Pujats savas pilnvaras Z. Stankevičam nodos 21. augustā. Pirms tam, 8. augustā, notiks jaunā bīskapa konsekkrācija. Pēc pirmās izglītības inženieris, Z. Stankevičs maģistra grādu ieguvis Lūplīnas Katoļu universitātes Teoloģijas fakultātē Polijā, bet 2004. gadā – licencāta grādu fundamentālteoloģijā Laterāna pontifikālajā universitātē Romā. 2008. gadā viņam piešķirts doktora grāds teoloģijā. Viņš zina latviešu, poļu, krievu, itāļu, angļu valodu, spēj saprasties un izmantot literatūru arī franču un vācu valodā.

Z. Stankevičs varas augstumu nonāk brīdī, kad katoļu baznīcas reputāciju pasaulē krietni iedragājuši pedofilijas skandāli. Viņš pats uzskata, ka baznīcas tēls «principā nav slikts, jo liela daļa cilvēku uzticas baznīcai, saskata tajā garīgo autoritāti». Tomēr, kad viņš portālā *Delfi* ielūkojies pirmajos komentāros par savu leclāšanu amatā, jūties aplīti ar samazgām: «Es salīdzinātu tos ar hiēnu baru, kas kļūp visos antilopē, kura nespēj aizsargāties.» Audzināt (atu) un forumu sabiedrību – tas ir izaicinājums, kam jaunais arhibīskaps jūtas gatavs. Viņš tieši neatbild, vai katoļu baznīca Latvijā līdz šim nav pēģiesusi pedofilijas gadījumus (vēlākais luterāņu garīdznieks Agris Lēvalds, kurš nesen apsūdzēts pedofilijā, no katoļu baznīcas tika

▲ PRIESTERIS Zbignevs Stankevičs augstāko teoloģisko izglītību ieguvis Polijā – Lūplīnas Katoļu universitātē, vēlāk mācījies arī Romā. Viņš zina latviešu, poļu, krievu, itāļu un angļu valodu.

FOTO: EDMUNDS BRENCIS, DIENAS MEDŽI

Pie viena galda jāļauj sēdēt arī draudzei Jaunā paaudze

patriekts it kā par homoseksualitāti, bet J. Pujats luterāņiem esot teicis tikai to, ka ar viņu var būt problēmas). Ja atklāties jauna informācija par pedofilēm katoļu mācītāju vidū, Z. Stankevičs sola bez žēlastības «izīrīt savu māju no mēslēm».

To, ka nākamais arhibīskaps ir gatavs mainīt sarunas formu, bet ne saturu, apliecina arī viņa attieksme pret homoseksuāliem cilvēkiem. No vienas puses, viņš atzīst, ka «homoseksualitāts kā tendence ir objektīva realitāte, kura ir sastopama cilvēkos un kuras iemesli ir pieredze, kas tikusi uzspiesta konkrētiem cilvēkiem. Par šo tendenci viņš nav atbildīgs, tā nav viņa vaina, ka viņam bijusi slīma ģimene, māte diktatore, kas leaudzinājusi riebumu pret sievietēm. Tur nav

morālas vainas. Tomēr, ja cilvēks sāk īstenot šo tendenci, tā ir novirze no dabiskās lietu kārtības, un tur ir morāla vaina jeb grēks. Z. Stankevičs piesauc pētījumus ASV, kuros esot pierādīts, ka luterāņu garīdznieku vidū pedofilu un homoseksuālistu esot vairāk, tāpat ievērojami esot vairāk pedofilu esot sporta treneru vidū, tāpēc apgalvot, ka

šo problēmu iemesls ir celibāts, esot pretzinātniski.

Vētis politiķus

Valcāts, vai politiķi varētu mēģināt pirms vēlēšanām izsist sev kādu labumu no pazišanās ar Z. Stankeviču, viņš atbild: «Tāpēc jau viņi ir politiķi, ka to mēģinās, mēs jau viņus pazīstam un zinām, ka tā ir viņu profesija un viņi centīsies to darīt.» Taču baznīcas vadītājiem jābūt gudriem, lai neļautu sevi ievīlīt šajās spēlēs: «Tas ir pret baznīcas mācību – aģitēt par kādu politisko partiju.» Z. Stankevičs tomēr ies uz tikšanos ar visām partijām, kuras viņu aicinās.

Jaunais arhibīskaps ir gatavs sarunām arī ar citām konfesijām, jo ir aktīvs ekumeniskā kontakta aizstāvis. Tieši viņš pārstāvēja katoļu

Sadarbība ar luterāņiem nemainīsies

JĀNIS VANAGS
LATVIJAS
EVAŅĢĒLISKI
LUTERISKĀS
BAZNĪCAS
ARHIBĪSKAPS

Domāju, ka ar jaunā arhibīskapa stāšanās amatā ekumeniskā sadarbība nekas radikāli nemainīsies. Arī kardināls Pujats bija ekumeniski noskaņots garīdznieks, bet tēvs Zbignevs Stankevičs kopā ar viņu bija mūsu baznīcu dialoga grupas dalībnieks.

Uzskati

Nākamā Romas katoļu Rīgas arhibīskapa Zbignevs Stankeviča tēzes

- Es vēlētos pielikt savu roku, lai vērtības, kas ir Latvijas tautā un sabiedrībā, mēģinātu atgriezt no uzslāņojumiem, mēģinātu pamodināt sabiedrību.
- Mans uzstādījums ir konfrontēties ar problēmu un to risināt, nevis bēgt no tās.
- Mums nav tie cilvēki [homoseksuālisti] jānosoda un jādiskriminē – nē, tie ir mūsu tuvākie, kuriem arī pienākas mīlestība no mums, taču, pieņemot viņus kā cilvēkus, mēs nevaram atbalstīt viņu nepareizos soļus.
- Baznīca nenodarbojas ar politiku, bet tā izvērtē politiskus no morāles un ticības viedokļa, un tas ir ļoti pamatīgs siets.

TV raidījumā *100. pants* 2009. gada sākumā, kad publiski izskanēja pieļāvums par katoļu un luterāņu baznīcu apvienošanu. Viņš atzīst, ka sarunas būs ļoti ilgas un pakāpeniskas: «Šim ceļam uz apvienošanu ir jābūt balstītam uz katra personīgo identitāti, un tās nav jāizsaka, bet mēs vienoties uz kopīgu vērtību pamata, ko abas puses atzīst par pareizām.» Viņš uzskata, ka jāļauj pie viena galda sēdēt arī tā sauktajām brīvbasnīcām, piemēram, draudzei *Jaunā paaudze*. «Kas ir labāk – viņus atstumt, lai mēs rakt augšā visu slīkātā, vai mēģināt atrast labo, kas viņos ir, un mēģināt atrast kopīgu valodu? Tas nenozīmē, ka, ja mēs redzam manipulācijas ar cilvēku psihi, mēs tam piekritam un zem tā parakstāmies,» norāda Z. Stankevičs.